

Totaalbeeld Interbestuurlijk Toezicht Hof van Twente 2024

Totaalbeeld 2024: Oranje					
Financiën	Wabo	Wro	Informatie- en archiefbeheer	Huisvesting statushouders	Erfgoed
Oranje	Groen	Oranje	Oranje	Oranje	Groen

Motivering totaalbeeld

Algemeen

Provinciaal toezicht is een wettelijke taak. In aansluiting op de veranderende maatschappij, wil de provincie deze taak samen met gemeenten zoveel mogelijk vanuit partnerschap oppakken. Dit is uitgangspunt van de herziene Overijsselse bestuursovereenkomst IBT (2022). Samen werken provincie en gemeente aan een goede kwaliteit van het openbaar bestuur, ieder vanuit haar eigen rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Het Overijsselse Interbestuurlijk Toezicht (IBT) heeft betrekking op de domeinen Financiën, Wabo, Wro (Wet ruimtelijke ordening), Informatie- & archiefbeheer, Huisvesting statushouders en Erfgoed. Voor Financiën gaat het om provinciaal toezicht op de begroting en voor de andere domeinen om provinciaal toezicht op de uitvoering van gemeentelijke medebewindstaken.

Beoordelingskader IBT

Basis voor de beoordeling is het IBT beoordelingskader zoals dat in 2023 is gehanteerd. Kanttekening hierbij is dat in het huidige beoordelingskader nog geen rekening is gehouden met de nieuwe Omgevingswet, omdat deze in 2023 nog niet in werking was getreden. De komende maanden zal de provincie in overleg met gemeenten bezien wat de mogelijke doorwerking van deze wet zal zijn op het IBT beoordelingskader voor 2024.

Totaalbeeld van de gemeente Hof van Twente: Oranje.

De bevindingen op de afzonderlijke domeinen vormen input voor het voorliggende integrale totaalbeeld. Dit totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de genoemde zes domeinen.

De kleur van het totaalbeeld is dit jaar oranje. In 2022 en 2023 was het beeld groen. De kleuring heeft een signaalfunctie en is niet bedoeld als 'goed' of 'fout'. Wanneer een domein oranje of rood kleurt, dan betekent dat dat de provincie risico's ziet waarop actie nodig is. Zoals afgesproken in de Bestuursovereenkomst IBT en het bijbehorende IBT-beoordelingskader gaat de provincie daarover in gesprek met de gemeente.

Beelden op de afzonderlijke domeinen

De domeinen Wabo en Erfgoed kleuren groen. Voor deze domeinen geldt dat de gemeente voldoet aan de in het kader gestelde criteria.

De domeinen Financiën, WRO, Informatie- en Archiefbeheer en Huisvesting Statushouders kleuren oranje.

Hof van Twente heeft bij het opstellen van de begroting 2024-2027 het standpunt van de VNG gevolgd. De begroting 2024 is structureel en reëel in evenwicht. De meerjarenraming laat een structureel tekort zien. Er is er geen sprake van bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Het bovenstaande heeft erin geresulteerd dat de kleuring voor het domein financiën oranje is

Voor het domein WRO geldt dat voor delen van het grondgebied de omgevingsvisies niet actueel zijn. De nieuwe (gebieds-dekkende) omgevingsvisie zal naar verwachting in 2024 vastgesteld worden. Na vaststelling komt de beoordeling groen voor dit domein weer in beeld.

Voor het domein Informatie- en Archiefbeheer is het van belang dat in december 2020 gemeente Hof van Twente werd getroffen door een cyberaanval met enorme consequenties voor zowel de dagelijkse bedrijfsvoering als de toegang tot archieven. Veel onderdelen zijn of

komen weer op orde en gemeente Hof van Twente getuigt met een helder verbeterplan en daadkrachtige acties grip te hebben op de situatie. Omdat geen nieuwe informatie over 2022/2023 is ontvangen blijft het oordeel op basis van het toetsingskader 'oranje'. In 2024 wordt weer een (KPI)-rapportage verwacht.

De gemeente Hof van Twente heeft niet voldaan aan de wettelijke taakstelling voor de tweede helft van 2023 voor het domein Huisvesting Statushouders. Op 1 oktober 2023 was er een tekort aan koppelingen van 13, waardoor de volledige taakstelling van 41 niet gerealiseerd kon worden. Echter waren er halverwege de taakstellingsperiode (op 1 oktober 2023) nog wel 13 statushouders die gekoppeld waren aan de gemeente en gehuisvest hadden kunnen worden. Dit maakt dat het kleurbeeld voor 2023 oranje is.

Voor de oranje domeinen geldt dat de provincie, zoals hiervoor is aangegeven, het inhoudelijke gesprek wil voeren met de gemeente over de gesignaleerde risico's. Omdat het totaalbeeld van gemeente Hof van Twente oranje is, zal ook een gesprek tussen de Commissaris van de Koning en de burgemeester plaatsvinden.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Financiën	<p>Beoordeling Uw begroting 2024 is structureel en reëel in evenwicht. Dat is een voorwaarde voor het reguliere (repressieve) toezicht. Dit betekent dat u uw begroting zonder onze goedkeuring kunt uitvoeren. Dit evenwicht houdt echter geen stand. Uw meerjarenraming laat namelijk een structureel tekort zien. Daarnaast is er geen sprake van bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Het bovenstaande heeft erin geresulteerd dat de kleuring in het IBT beeld voor het domein financiën oranje is.</p> <p>Context De IBT-kleur voor het jaar 2023 voor Hof van Twente was oranje. Hof van Twente heeft bij het opstellen van de begroting 2024-2027 het standpunt van de VNG gevolgd. Hof van Twente raamt realistisch en maakt de tekorten in de jaren 2026 en 2027 zichtbaar. Daardoor blijft de IBT-kleur oranje. Hof van Twente heeft een hoog ambitie niveau, dit levert een spanningsveld op, niet alles is mogelijk. De jaarrekening 2022 sluit positief. De verwachting is dat de jaarrekening 2023 positief sluit, het begrote financiële resultaat (na vastgestelde wijzigingen) is € 1,5 mln. De gemeente Hof van Twente heeft voldoende weerstandscapaciteit.</p> <p>Toelichting beoordeling Wij hebben geconstateerd dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uw gemeente neemt een taakstelling van 1,2 mln. op in 2026 en 2027, u onderneemt actie om hieraan in de komende zomerbrief invulling te geven; • uw gemeente gebruik maakt van de mogelijkheid om voor de jaren 2026 en 2027 aan zowel de baten- als de lastenkant een stelpost "Hervormings agenda Jeugdhulp" op te nemen, conform de afspraak van het Rijk, de VNG en het IPO; • uw gemeente heeft in de begroting 2024 zowel aan de baten- als de lastenkant een bedrag (of stelpost) opgenomen voor "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)", conform de afspraak van het Rijk, de VNG en het IPO. U neemt dit op in het structurele beeld van de gemeente; • de actualiteit (als richttermijn voor actualiteit van een beheerplan wordt maximaal vijf jaar t.o.v. het begrotingsjaar gehanteerd) van de beheerplannen voor een deel niet op orde is. Actuele beheerplannen zijn noodzakelijk om de realiteit van de ramingen zoals deze zijn opgenomen in de begroting te kunnen beoordelen. U geeft aan de beheerplannen in 2023/2024 te actualiseren; 	Oranje	<ol style="list-style-type: none"> 1. De geraamde uitgaven en inkomsten zijn structureel en reëel in evenwicht. Uit meerjarenbegroting is nog niet aannemelijk dat dit evenwicht behouden blijft, of, 2. de geraamde structurele uitgaven en inkomsten zijn niet in evenwicht. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld, en/of, 3. er is sprake van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. <p><u>Intensiteit toezicht: gemiddeld</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Begroting vergt geen goedkeuring. • Verdiepingsvragen rondom meerjarige financiële problematiek. • Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact (2-5 x per jaar). • Monitoren van herstelmaatregelen/begrotingswijzigingen. • Het zijn van sparring partner. • Themaonderzoeken. • Onderzoek programma rekening met accountantsverslag. • Opvragen nota's deel onderwerpen financiële positie.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<ul style="list-style-type: none"> de gemeente de financiële consequenties voor nieuw beleid heeft betrokken in de doorvertaling van de begroting 2024 (en verdere jaren); de gemeente voldoende weerstandscapaciteit heeft om risico's te kunnen opvangen. 		
Wabo	<p>Beoordeling 2024 Op basis van de uitgevoerde toetsing van IBT op het domein Wabo, de onderlinge samenhang van de documenten en de voortgangsgesprekken, is het kleurbeeld voor de gemeente Hof van Twente groen. Er zijn nog wel verbeterpunten waar de gemeente Hof van Twente het komende jaar aan kan werken.</p> <p>Verbeterpunten vorig jaar De gemeente is met de verbeterpunten uit het beeld 2023 aan de slag gegaan. Dit heeft geresulteerd in verbeteringen, op een onderdeel blijft verbetering mogelijk.</p> <p>Beleidskader Hof van Twente heeft actueel VTH-beleid, die ingaan op de actuele wet- en regelgeving. Het beleid geeft inzicht in ambities, doelen, indicatoren en de gebruikte strategieën. Ook bevat het beleid een geactualiseerde risicoanalyse en uitgangspunten voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Het nieuwe VTH-beleid is een dynamisch document en kan tussentijds worden aangepast wanneer wet- en regelgeving hierom vraagt.</p> <p>Op 26 juni 2023 heeft Hof van Twente het nieuwe VTH-beleid Twente vastgesteld. Dit beleid, inclusief nadere uitwerking, ziet toe op de VTH-taken die bij de Omgevingsdienst Twente zijn ingebracht. In dit beleid zijn onder andere doelen, indicatoren en de geactualiseerde risicoanalyse opgenomen. Aangegeven wordt dat de risicoanalyse de komende jaren verdere doorontwikkeling behoeft.</p> <p>Uitvoeringsprogramma Het uitvoeringsprogramma 2024 voor de thuishaken is tijdig vastgesteld. Er is inzicht gegeven in de kritieke massa zoals opgenomen in de kwaliteitscriteria. Voor de taakvelden vergunningverlening en toezicht is een tekort aan capaciteit. In bijlage 2 zijn de risico's inzichtelijk gemaakt en heeft het college van B&W een keuze gemaakt hoe met het capaciteitstekort in 2024 wordt omgegaan. Voor het uitvoeringsprogramma is geen gebruik gemaakt van de geactualiseerde risicoanalyse. Deze was niet tijdig gereed. Hof van Twente wil deze bij het uitvoeringsprogramma 2025 betrekken.</p>	Groen	<p><i>Inzicht in uitvoering en handhaving</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Sluitende beleids- en uitvoeringscyclus, die voldoet aan de beoordelingscriteria. Alle stappen van de cyclus zijn ingevuld. <p><u>Intensiteit toezicht: laag</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: 1 à 2 keer per jaar. Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daartoe aanleiding geven (steekproef)

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>Het uitvoeringsprogramma voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente 2024 is tijdig vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma zijn een drietal doelen nader uitgewerkt. Er wordt gefaseerd gewerkt aan de doelen. Voor streefwaarden zijn nog onvoldoende gegevens bekend. In 2024 wordt de nullijn bepaald om vervolgens de doelen te concretiseren, zodat er in 2025 een concreet overzicht is. Aan de uitgewerkte doelen zijn in het uitvoeringsprogramma activiteiten gekoppeld.</p> <p>Rapportage en evaluatie Het jaarverslag 2022 is tijdig vastgesteld. In het jaarverslag 2022 geeft de gemeente inzicht in de uitgevoerde activiteiten. Er wordt inzicht gegeven in de mate van realisatie van de doelen voor toezicht en handhaving. Dit ontbreekt voor de doelen voor vergunningverlening.</p> <p>Verbeterpunten Voor 2024 heeft de gemeente Hof van Twente de volgende verbeterpunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Betrek bij het uitvoeringsprogramma 2025 de geactualiseerde risicoanalyse. 2. Geef in het jaarverslag 2023 inzicht in de mate van realisatie van de doelen ten aanzien van vergunningverlening. 3. Werk verder aan het ontwikkelen van streefwaarden voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente, zodat die betrokken kunnen worden bij het Uitvoeringsprogramma 2025. 4. Zorg voor verdere doorontwikkeling van de risicoanalyse voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente. 		
Wro	<p>Structuurvisie is nog actueel volgens de beoordelingscriteria (niet ouder dan 10 jaar).</p> <p>De gemeente Hof van Twente heeft in de periode 2008-2015 diverse structuurvisies vastgesteld. Voor delen van het grondgebied zijn deze visies niet actueel: het betreft de actuele structuurvisies voor de kernen, Delden, Markelo, Diepenheim en het landelijk gebied.</p> <p>Op dit moment heeft de gemeente voor grote delen van haar grondgebied, geen actuele omgevingsvisie. Daarom krijgt de gemeente de kleur oranje.</p> <p>Op dit moment zet de gemeente Hof van Twente goede stappen richting een nieuwe omgevingsvisie. De gemeente heeft verschillende participatie-bijeenkomsten over de nieuwe omgevingsvisie georganiseerd. De nieuwe omgevingsvisie zal naar verwachting in 2024 vastgesteld worden. Na vaststelling komt de beoordeling groen weer in beeld.</p>	Oranje	<p><i>Vaststelling en actualisatie structuurvisies en bestemmingsplannen:</i></p> <p>Structuurvisies zijn niet of gedeeltelijk niet actueel en/of</p> <ul style="list-style-type: none"> • bestemmingsplannen zijn niet of gedeeltelijk niet actueel en de gemeente heeft niet aangetoond dat de beschikbare capaciteit ingezet wordt voor de voorbereiding op het omgevingsplan en/of • niet alle bestemmingsplannen, uitwerkingsplannen en wijzigingsplannen passen in de gemeentelijke structuurvisie en afwijkingen zijn niet voldoende gemotiveerd en/of • bij de vaststelling van bestemmingsplannen wordt niet in alle gevallen relevante wet- en

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>Bestemmingsplannen Gemeente Hof van Twente beschikt over actuele bestemmingsplannen voor het gehele gemeentelijke grondgebied, waarin rekening is gehouden met de provinciale belangen.</p> <p>Nalevingstoezicht Het toezicht en handhaving op de naleving van ruimtelijke plannen, buiten de toezicht en handhaving in het kader van vergunningverlening, krijgt in de gemeente Hof van Twente voldoende aandacht in het VTH-programma 2024.</p> <p>Het VTH-programma 2024 geeft concreet inzicht in hoe illegale situaties en strijdigheden opgespoord worden (actief, piepsysteem e.d.), welke thema's en/of gebieden prioriteit krijgen, en welke capaciteit hierop ingezet wordt.</p>		<p>regelgeving in acht genomen en/of</p> <p>Onvoldoende inzicht in nalevingstoezicht</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gemeente heeft niet tijdig het door de raad geziene jaarlijkse programma toezicht en handhaving aan GS gestuurd en/of • de gemeente heeft niet tijdig het door de raad geziene jaarverslag van toezicht en handhaving aan GS toegestuurd en/of • doelen en normen voor toezicht en handhaving zijn niet alle behaald. Er is geen goede en actuele verantwoording van de risico's. Er geen sprake van een consistent programma met voldoende operationele doelen. Afwijkingen zijn niet begrijpelijk geformuleerd en/of • de gemeente heeft te weinig capaciteit beschikbaar voor toezicht en handhaving. <p><u>Intensiteit toezicht: gemiddeld</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk contact: maatwerk. • Interventie: ambtelijk verzoek om toelichting op vraagpunten. • Als onduidelijkheid blijft: opschaling via Overijssels opschalingsmodel en bestuurlijk overleg afhankelijk van uitkomst daarvan toezichtregime rood.
Informatie- en archiefbeheer	<p>Algemeen Het beeld van de gemeente Hof van Twente is gebaseerd op de laatste door B&W op 20 september 2022 vastgestelde <i>Jaarverslag Archiefzorg en -beheer 2020 en 2021</i>, ontvangen op 17 oktober 2022 en aanvullende gesprekken. Hiermee voldoet Hof van Twente aan de gemaakte informatie afspraken in het kader van IBT.</p> <p>Oordeel In december 2020 werd de gemeente Hof van Twente getroffen door een cyberaanval met enorme consequenties voor zowel de dagelijkse bedrijfsvoering als de toegang tot archieven. Veel onderdelen zijn of komen weer op orde, en Hof van Twente getuigt met een helder verbeterplan en daadkrachtige</p>	Oranje	<p>Zorg voor en beheer van archief op enkele (niet zwaarwegende) aspecten niet op orde</p> <p><u>Intensiteit toezicht: gemiddeld</u></p> <p>Frequentie algemeen inspectie bezoek: eens per jaar (met nadruk op benoemde risico's/thema's).</p> <p>Jaarlijks door zorgdrager vastgestelde horizontale verslaglegging via KPI's of vergelijkbaar, ontvangen door gedeputeerde staten.</p>

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>acties grip te hebben op de situatie. Omdat geen nieuwe informatie over 2022/2023 is ontvangen blijft het oordeel op basis van het toetsingskader 'oranje'. In 2024 wordt weer een (KPI)-rapportage verwacht.</p> <p>Cyberaanval Criminelen hebben kans gezien binnen te komen in de systemen van de gemeente. Delen van informatie uit de periode 2014-2019 waren, zoals het er toen uitzag, mogelijk definitief verloren gegaan en toegangen tot oudere archieven waren niet meer te benaderen na de hack in 2021 en een groot deel van 2022.</p> <p>Reconstructie en herstel Er is een zeer gedegen analyse uitgevoerd naar de vraag waarom de hack zo schadelijk kon uitpakken. De gemeente heeft deze leerervaringen via diverse kanalen gedeeld met deskundigen en vakgenoten uit het hele land. Verloren gegane toegangen over de periode 2001-2013 zijn door de archiefmedewerkers opnieuw geïnventariseerd en vastgelegd. Ook de verloren gegane inventaris van te vernietigen stukken is gedeeltelijk opnieuw ontsloten. In 2022 zijn de archieven toch weer benaderbaar gemaakt, maar onder strikte voorwaarden. De archieven kunnen worden geraadpleegd.</p> <p>Overbrenging Hof van Twente heeft nog correcties door te voeren als het gaat om het formeel overbrengen van archief ouder dan 20 jaar. Het formeel overbrengen van het archief van de voormalige gemeente Goor is zo goed als afgerond.</p> <p>Aandachtspunten voor 2024 (ongewijzigd t.o.v. 2023):</p> <ul style="list-style-type: none"> • (Systeem van) formele overbrenging van archieven ouder dan 20 jaar; • Kwaliteitszorgsysteem ex art 16 Archiefregeling. 		<p>Criterium voor wel/niet zwaar wegend is of sprake is van wel/geen taakverwaarlozing zoals opgenomen in de model KPIrapportage.</p>
Huisvesting statushouders	<p>Beoordeling: De gemeente Hof van Twente heeft niet voldaan aan de wettelijke taakstelling voor de tweede helft van 2023.</p> <p>Op 1 oktober 2023 was er een tekort aan koppelingen van 13 waardoor de volledige taakstelling van 41 niet gerealiseerd kon worden. Echter waren er halverwege de taakstellingsperiode (op 1 oktober 2023) nog wel 13 statushouders die gekoppeld waren aan de gemeente en gehuisvest hadden kunnen worden. Dit maakt dat het kleurbeeld voor 2023 oranje is.</p>	Oranje	<p>Niet voldaan aan de wettelijke taakstelling, of de achterstand uit vorige periode(n) is niet volledig weggewerkt.</p> <p><i>Intensiteit toezicht: gemiddeld</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortgang tweewekelijks monitoren. • Gemeente ontvangt een brief waarin acties en termijnen worden gesteld om de achterstand in te lopen. • Gemeente stelt in overleg met corporatie(s), regie voerder COA en de provincie een plan van aanpak

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>Een aandachtspunt is de opgebouwde achterstand (in totaal 26 personen) die de aankomende taakstellingsperiode weggewerkt zal moeten worden.</p> <p>Ieder half jaar krijgen gemeenten per 1 januari en 1 juli door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het huisvesten van statushouders.</p> <p>De beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van de realisatiecijfers op peildatum 1 januari 2024 en aanvullende informatie verstrekt door de gemeente.</p>		<p>huisvesting statushouders op over het inlopen van de achterstanden (naast de taakstelling).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elke 3 maanden is er ambtelijk overleg tussen gemeente en provincie over de voortgang. • Indien na 3 maanden (halverwege de taakstelling-periode) de verwachting is dat de gemeente de achterstand niet gaat inlopen, kan dit aanleiding zijn voor bestuurlijk overleg.
Erfgoed	<p>De Gemeente Hof van Twente kent een actuele erfgoedverordening uit 2015. Er zijn 15 adviezen afgegeven waarvan niet is afgeweken. VTH is voldoende ingericht. Archeologische waarden zijn in bestemmingsplannen geborgd, de commissie heeft een brede functie binnen de provincie en denkt over diverse uiteenlopende vraagstukken mee.</p>	Groen	<p>Voldaan aan eisen Erfgoedwet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monumentcommissies en archeologisch deskundigen adequaat om advies gevraagd • Nieuw vast te stellen bestemmingplannen actueel volgens Erfgoedwet. <p>Intensiteit toezicht: laag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: maximaal 1 keer per jaar. • Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef).